

Osnovna šola Pirniče

Zg. Pirniče 37 b

1215 Medvode

34. državni festival Turizmu pomaga lastna glava

FESTIVAL NAJ BO

PIRN'ŠKI TEK

Šolsko leto 2019/2020

Učenci 4. razredov:

Brank Ana, Kern Adam, Slak Julija, Slak Lara, Štrukelj Eva, Avguštin Ajda, Bregar Živa, Ebner Vid, Gantar Luka, Horvat Črepinko Tanja, Majdič Nika, Marulec Aleksandar, Militarov Lana, Pezdir Luka, Nejc Smrkolj, Zala Tomšič, Zavrl Leon;

in učenci 5. razredov:

Černe Bergant Loti, Djurić Nevja, Jeraj Neli, Kavaš Kijana, Rabzelj Lara, Rebolj Kaja.

Mentorica: Tamara Jenko

Vsebina

1. POVZETEK, SUMMARY.....	3
2. UVOD	4
3. ZBIRANJE IDEJ NA TEMO FESTIVAL NAJ BO	4
4. CILJNA SKUPINA UDELEŽENCEV	5
5. PREDSTAVITEV TEKA.....	5
a) Zgodba-Teliček in bik.....	5
b) Zemljevid	6
c) Orientacijske točke	6
d) Konec teka.....	6
6. POTEK ORIENTACIJSKEGA TEKA.....	7
7. ORIENTACIJSKE TOČKE Z OPISI ZNAMENITOSTI	8
1. Rojstna hiša Franca Rozmana Staneta.....	8
2. Rojstna hiša Jakoba Aljaža	8
3. »Na B'kovem«-legenda o Spodnjih Pirničah	9
4. Turnc v Vikrčah	9
5. Vikend Janeza Bitenca	10
6. Izvir straža.....	10
7. Perišče Zvergle.....	11
8. »Na Telečjem«-legenda o Zgornjih Pirničah.....	11
8. TRŽENJE IN PROMOCIJSKI MATERIAL	11
a) Reklamni material na tržnici.....	11
b) Promocija	11
9. ZAKLJUČEK	12
10. AVTORJI IN IZJAVE STARŠEV	12
11. VIRI IN LITERATURA	13
12. PRILOGE	13

1. POVZETEK, SUMMARY

POVZETEK

Pirniče ležijo ob reki Savi, le streljaj od glavnega mesta Ljubljane. S svojo bližino urbani džungli omogočajo obiskovalcev in prebivalcem hiter dostop do središča dogajanja, obenem pa ponuja bivanje v tišini narave. Poleg odlične krajevné umeščenosti pa Pirniče skrivajo tudi veliko turističnih zakladov, ki so vredni ogleda.

Učenci turističnega krožka so se odločili, da bodo organizirali športno-zgodovinski dogodek-orientacijski tek. Poimenovali so ga Pirn'ski tek. Proga je speljana mimo večine pomembnih znamenitosti. Poleg odkrivanja okolice pa je tek namenjen tudi druženju, gibanju in igri.

KLJUČNE BESEDE: orientacijski tek, znamenitosti, Pirniče, narava, festival

SUMMARY

Pirniče are situated next to Sava river, just around a corner of capital city Ljubljana. With its nearness to urban jungle it offers to the visitors and habitants a quick approach to the centre of happening. In the same time it is also far enough to offer a quiet living next to the nature. Beside great local placement, Pirniče hide many touristic treasures, that are worth of seeing.

Pupils that are attending tourist club decided to organize a sport-historical event-orientation run. They named it Pirniče run. The run track leads past the important sights. Besides knowing of surroundings, the run is good for socializing, movement and play.

KEY WORDS: orientation run, sights, Pirniče, nature, festival

2. UVOD

Na levem bregu Save pod Šmarno goro in Grmado se v krajevno skupnost Pirniče povezuje več vasi: Zgornje Pirniče, Spodnje Pirniče, Verje, Vikrče in Zavrh pod Šmarno goro. Že turistični slogan bližjega večjega mesta Medvode »zelena vrata glavnega mesta« v prebivalcih in obiskovalcih prebuja občutek, da so tudi Pirniče korak stran od mestnega vrveža, a še vedno v objemu miru in oddiha, ki ga ponuja narava.

Poleg narave pa Pirniče zaznamuje tudi več pomembnih imen kot so Franc Rozman Stane, partizanski borec, ki ima v Spodnjih Pirničah rojstno hišo. V zelenem okolju na vikendu v Zgornjih Pirničah je navdih za mnoge pravljice in pesmice, med njimi vsem poznano Kuža pazi, iskal tudi Janez Bitenc. Na plezališču Turnc pod Šmarno goro pa se je v plezanju uril duhovnik Jakob Aljaž, po katerem je najbolj znan stolp na vrhu Triglava.

V Pirničah se najde še mnogo znamenitosti, mimo katerih se bo odvil Pirn'ški tek, ki smo ga pripravili v okviru 34. državnega festivala Turizmu pomaga lastna glava FESTIVAL NAJ BO.

3. ZBIRANJE IDEJ NA TEMO FESTIVAL NAJ BO

Na turistično interesno dejavnost, v okviru katere smo se pripravljali na projekt, se je prijavilo veliko učencev, zato so bila srečanja organizirana v dveh skupinah. V obeh sem predstavila temo Festival naj bo.

Ko so učenci razumeli, da pomeni festival neko prireditev na določeno temo, so začeli podajati svoje ideje, ki bi jih lahko vključili vanjo. Razmišljali so o organizaciji prireditve povezane s zgodovinskimi običaji (ličkanje koruze, pericami, s pohodom z baklami na Šmarno goro), z znanimi osebnostmi (Jakob Aljaž, Franc Rozman Stane, Janez Bitenc), z legendami (Legendi o Zgornjih Pirničah in Spodnjih Pirničah, legenda o kozorogu) in z značilnimi jedmi.

Želeli so vključiti vse zanimive atrakcije okoliša, ki bi bile vredne ogleda obiskovalcev. Razmišljali pa so tudi, da bi ogled popestrili in vanj vključili nekaj igre. Odločili so se, da bodo organizirali orientacijski tek. Pri taki vrsti teka se uporablja zemljevid, ki udeležence vodi do orientacijskih točk, kjer bi jih čakale naloge. Točke bi bile postavljene ob turistično pomembnih krajih v Pirničah. Športno-zgodovinski festival so poimenovali PIRN'ŠKI TEK.

Izmislili so si tudi svojo zgodbo oz. legendo o nastanku trase orientacijskega teka.

4. CILJNA SKUPINA UDELEŽENCEV

Orientacijski tek je namenjen učencem osnovne šole in njihovim sorodnikom. Festival je organiziran v namen druženja, na katerem je pomembno uživati, se razgibati in spoznati Pirniče.

Tek poteka po glavnih in stranskih ulicah ter poljskih poteh. Ceste so zaradi grajenja kanalizacije deloma makedamske. Proga nima večjih vzponov, je pa malo daljša, zato je primerna za vse tekmovalce, neodvisno od njihove kondicijske priprave. Učenci prvega triletja lahko tekmujejo le v spremstvu odraslih oseb.

Zemljevid je nazoren in preprost, zato udeleženci ne bodo potrebovali kompasa.

Tek je popestren z nalogami ob turističnih zanimivostih.

5. PREDSTAVITEV TEKA

Tek se bo začel pred OŠ Pirniče. Tekmovalci tekmujejo v parih ali manjših skupinicah. Tekmovalci dobijo zemljevid z označeno potjo in orientacijskimi točkami. Naloga tekmovalcev je, da poiščejo vse kontrolne točke, rešijo nalogo in v čim krajšem času pritečejo na cilj. Celotna trasa je dolga približno 6,5 km.

Naloge na orientacijskih točkah so sestavljene tako, da tekmovalci preberejo besedilo o določeni znamenitosti, se razgledajo po okolici in na hrbtni strani zemljevida poiščejo ter označijo fotografijo okolice kraja, kjer stojijo. Vzamejo tudi kontrolni listič.

a) Zgodba-Teliček in bik

Nekoč pred davnimi časi je živela neka kraljica Kunigunda. Imela je zelo debelega bika. Ni imel imena, niti vzdevka. Nekoč ga je zaradi njegove požrešnosti pregnala. Hodil je čez veliko vasi, med njimi so bile tudi Pirniče. Nekoč je zagledal zgornjepirniškega telička, teliček pa je zagledal bika. Teliček je že hotel zbežati, a je videl, da se ga bik boji. Začel je teči za njim in preganjal ga je po: Zg. Pirničah, Sp. Pirničah, Zavrhu, Verju in Vikrčah. Tekla sta čez različne hribe: Šmarno goro, Grmado in Gradišče. Podrla sta rojstno hišo Jakoba Aljaža. Zatresla se je tudi rojstna hiša Franca Rozmana Staneta. Tekla sta tudi mimo Šmarne gore iz katere se je zaradi divjanja usulo kamenje in nastalo je plezališče Turnc. Pritekla sta tudi do termalnega vrelca Straža in se odžejala. Mimo perišča Zvergle sta v stapedu podrla vse škafe perila. Ko je bik bežal čez Vikrče, je v daljavi zagledal Pirniško cerkev. Noro divjanje so opazovali prebivalci Spodnjih in Zgornjih Pirnič. Hoteli so jih

ustaviti, da ne bi povzročila še več škode, zato so stekli za njima. Bik je od strahu splezal na streho cerkve. Na žalost je bil pretežek za cerkev, zato se je podrla in pokopala telička in bika. Ko so to videli vaščani, so skupaj meso bika in telička pojedli. Od takrat naprej Spodnjih Pirnič niso več imenovali »na B'kovem« in Zgornjih Pirnič pa ne več »na Telečjem«.

Po istih bikovih in teličkovih poteh se bodo tekmovalci pomerili v športni panogi-orientacijskem teku.

b) Zemljevid

Na zemljevidu bo označena celotna trasa orientacijskega teka s kontrolnimi točkami, ki jih morajo tekmovalci poiskati. Na hrbtni strani zemljevida pa bodo slike, ki so povezane z nalogami na kontrolnih točkah.

c) Orientacijske točke

Orientacijske točke so turistične znamenitosti v okolici Pirnič: rojstni hiši Jakoba Aljaža in muzej Staneta Rozmana, vikend Janeza Bitenca, plezalna stena Turnc, termalni vrelec Straža, perišče Zvergle, tabla za vas Spodnje Pirniče, tabla Zgornje Pirniče. Pri vsaki kontrolni točki se nahaja večja zastavica, vrečka z besedilom, kontrolnimi lističi in pisalom. Tekmovalci preberejo besedilo, ki opisuje znamenitost v bližini. V besedilu se skriva tudi pomoč pri iskanju vsebine fotografije. Tekmovalci ustrezno fotografijo označijo s številko orientacijske točke in vzamejo en kontrolni listič.

d) Konec teka

Na cilju pred OŠ Pirniče čaka tekmovalce še zadnja kontrolna točka z Zgodbo o Teličku in biku ter zadnjim kontrolnim lističem. Čas teka je končan, ko par ali skupinica iz kontrolnih lističev sestavi sliko in sodniku pokaže vse pravilno označene kontrolne točke.

6. POTEK ORIENTACIJSKEGA TEKA

1. Orientacijski tek je organiziran v soboto. Prijave se zbirajo od ponedeljka do petka na šoli oz. na mail organizatorju teka. Pobere se tudi kotizacija-2,00 eur, ki je namenjena za malico. Na dan dogodka se tekmovalci zberejo in javijo sodnikom med 8.00 in 8.30 uro zjutraj. Štart je ob 9.00.

2. Organizator nagovori vse udeležence orientacijskega teka in razloži pravila:

- ✓ Orientacijski tek je dolg 6,5 km. Čas trajanja je odvisen od hitrosti udeležencev-1,5h-2,5h.
- ✓ Tekmovalci na startu dobijo zemljevid trase.
- ✓ Tek poteka v parih ali manjših skupinicah.
- ✓ Trasa poteka po asfaltnih, makedamskih in poljskih poteh. Vsak izmed udeležencev mora poskrbeti za varnost sebe in drugih udeležencev v prometu. Trasa poteka tudi po bolj prometnih cestah, zato morajo tekmovalci upoštevati prometna pravila in predpise. V času prireditve je na bolj nevarnih odsekih prisotna tudi ena odrasla oseba.
- ✓ Kontrolne točke so vidno označene z zastavico. Ob zastavici je vrečka z besedilom, pisalom in kontrolnimi lističi. Vsak par ali skupinica vzame samo EN kontrolni listič.
- ✓ Prepovedano je skrivanje zastave, vrečke in kontrolnih lističev.
- ✓ Na kontrolni točki tekmovalci preberejo besedilo, označijo ustrezno fotografijo in vzamejo kontrolni listič.

3. Start je ob 9.00. Sodnik na zemljevid napiše uro starta in ga poda paru/skupini tekmovalcev. Čez 2 minuti starta naslednji par oz. skupina.

4. Orientacijski tek poteka po poti označeni na zemljevidu mimo kontrolnih točk.

5. Na zadnji orientacijski točki pred šolo tekmovalci dobijo še zadnji kontrolni listič. Tek se zaključi, ko tekmovalci sestavijo sliko iz vseh kontrolnih lističev, ki so jih našli. Takrat se tudi zaustavi štetje časa.

6. V primeru, da tekmovalci niso našli vseh orientacijskih točk oz. nimajo vseh kontrolnih lističev ali niso pravilno označili fotografije na hrbtni strani zemljevida se jim v čas prišteje pribitek 5 minut.

7. Po teku tekmovalci dobijo sok in malico.

8. Učenci turističnega krožka pa so za tekmovalce pripravili še različne naloge, igre, animacije, da čas dokler ne priteče zadnji tekmovalec, hitreje mine.

9. Prvi trije pari oz. skupine prejmejo pokale in medalje, ki jih podelita ravnateljica in predsednica turističnega društva. Vsi ostali udeleženci pa dobijo potrdilo in priznanje o udeležbi orientacijskega teka.

7. ORIENTACIJSKE TOČKE Z OPISI ZNAMENITOSTI

1. Rojstna hiša Franca Rozmana Staneta

Rodil se je 27.3.1912 v Spodnjih Pirničah. Po poklicu je bil pek, vendar so mu bili zelo všeč vojaki. V vojski je bil v Španiji. V 2. svetovni vojni se je pridružil partizanom in postal poveljnik brigade. Več cest in OŠ je poimenovanih po njem. Leta 2011 je bil izdan tudi spominski kovanec za 2 evra. Njegov vzdevek je Stane ali Komandant Stane. Umrl je 7.11.1944 v Bolnišnici OF Kanižarica pri Črnomlju zaradi preizkušnje minometa.

2. Rojstna hiša Jakoba Aljaža

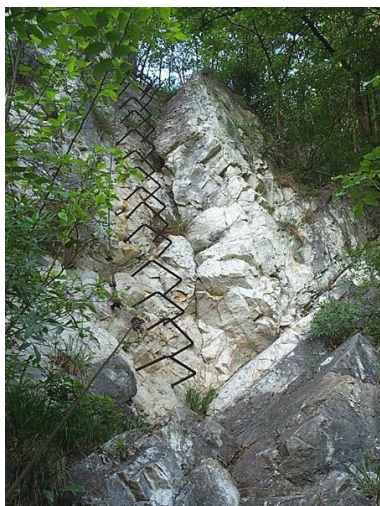
Jakob Aljaž se je rodil 6. 7. 1845 v Zavrhu pod Šmarno goro. Bil je šesti izmed desetih Bačnikovih otrok. Po Ljudski šoli v Smledniku je šolanje nadaljeval na Ljudski normalki, potem pa v nemški gimnaziji prav tako v Ljubljani. Leta 1866 je odšel na Dunaj, kjer je študiral stare jezike. Najprej je želel postati profesor, potem pa se je odločil za duhovnika. Jakob Aljaž ima pomembno vlogo pri razvoju slovenskega planinstva. Za en goldinar je kupil vrh Triglava in nanj postavil stolp, ki so ga poimenovali Aljažev stolp. Zavzemal pa se je tudi za postavitev več koč-Aljaževa koča v vratih, Triglavska koča na Kredarici, Staničevo zavetišče in druge. Na Dovjem, kjer je bil zaposlen kot župnik stoji njegov kip, ki kaže na Triglav. Upodobljen je na jubilejnih kovancih za 5, 500 in 5000 tolarjev. Umrl je 4. maja 1972.

3. »Na B'kovem«-legenda o Spodnjih Pirničah

Živel je pastirček, ki se je hotel znebiti trave na cerkvenem zvoniku. Domislil se je, da bi na zvonik dali bika, ki bi popasel vso travo. To so opazili prebivalci Zgornjih Pirnič in Spodnje Pirniče poimenovali »na B'kovem«.

4. Turnc v Vikrčah

Nedaleč od trenutno zaprte gostilne Kovač v smeri proti Tacnu (pri domačiji pri Bačniku) se zavije s ceste levo v gozd, nato pa se povzpne do skalovja. Do Malega Turnca se pride v 2 minutah, za njim pa skozi skalno razjedo ob klinih in jekleni vrvi do plezalne poti. Pot je bila odprta leta 1928. Skala je zelo razčlenjena in trdna, zato ni naključje, da imajo tu že več desetletij možnost treniranja ljubljanski in ostali alpinisti.

5. Vikend Janeza Bitenca

Janez Bitenc je začetnik slovenske glasbe za otroke. Rodil se je leta 1925, umrl pa leta 2005. Ko je umrl, je bil star 80 let. Ni imel sester niti bratov, bil je edinec. Tudi lastnih otrok ni imel. Ustvaril je okoli 500 pesmi in 30 knjig glasbenih pravljič. Ena bolj znanih njegovih pesmi je Kuža pazi. Bil je priljubljen pripovedovalec. Zelo rad je pel v pevskem zboru. Posebna krona Bitenčevega ustvarjanja je zbirka Mavrica: 100 najlepših otroških pesmic, ki jih je po skladateljevem izboru posnel Otroški pevski zbor RTV Slovenija. Bitenc je prejel številne nagrade in priznanja.. Bil je učitelj, skladatelj in publicist, predvsem pa izvrsten ustvarjalec glasbe za najmlajše. Imel je vikend v Vikrčah, kjer je otrokom bral pravljičice in pel pesmi. Otroci so mu dali vzdevek stric Janez, na katerega je bil zelo ponosen.

6. Izvir straža

Topli izvir Straža je razmeroma močan hipotermalni izvir sredi polj pod Spodnjimi Pirničami. Temperatura vode se giblje med 17 in 23 °C. Temperaturna razlika med toplo vodo in mrzlim zrakom je najbolj opazna pozimi, ko se iz vode dvigajo meglice. Straža je edini še ohranjen tovrstni izvir v Ljubljanski kotlini. Voda iz izvira se danes steka v večji bazen, ki ga je Turistično društvo Pirniče pred leti uredilo in očistilo, da je poleti primeren tudi za kopanje.

7. Perišče Zvergle

To je staro vaško perišče, kamor so žene odhajale prati umazano perilo. Za razliko od bližnjega toplega izvira Straža je voda tukaj bolj mrzla. Perišče se je uporabljalo vse do izgradnje vaškega vodovoda v začetku šestdesetih let prejšnjega stoletja. V glavnem je služilo za izplakovanje doma kuhanega ali namočenega perila.

8. »Na Telečjem«-legenda o Zgornjih Pirničah

Med vojno je živel berač, ki je želel škornje. Videl je človeka, ki je bil obešen in si zaželel njegove škornje. Ko jih je hotel vzeti dol, ni šlo, zato mu je odrezal obe nogi. Bila je že noč zato, se je zatekel v hlev. Ko se je zbudil, je zraven sebe videl tele. Ustrašil se je in zbežal. Potem je v hlev prišel kmet. Videl je odrezane noge, zato je mislil, da je tele berača pojedlo. Zgornjim Pirničam so po tej legendi dobile ime: »na Telečjem«.

8. TRŽENJE IN PROMOCIJSKI MATERIAL

a) Reklamni material na tržnici

- Zemljevid z označeno potjo
- Brošura o znamenitostih Pirnič
- Letak o Pirnškem teku
- Plakat z zgodbo

b) Promocija

- Objava naloge na šolski spletni strani: <https://www.os-pirnice.si/>
- Povezava na šolski spletni strani z organizatorjem s prijavnico in kontakti organizatorja
- Zgibanke v Turističnem društvu Pirniče
- Vabila, plakati, filmček z vabilom predvajanim na televiziji v avli Osnovne šole Pirniče, šolski časopis
- Sotočje
- Časoris
- Lipov list

9. ZAKLJUČEK

Učenci se aktivno udeležujejo turističnega krožka zato, ker radi raziskujejo domačo pokrajino in razmišljajo o tem, kakšne dejavnosti bi lahko ponudili prebivalcem in obiskovalcem.

Na uvodnih urah smo zbrali ogromno idej za organizacijo festivala. Pirniče so krajevna skupnost, ki ponuja veliko možnosti za vsakega mladega in pa tudi malo manj mladega raziskovalca. Učenci so želeli zajeti čim več idej, zato smo se odločili za organizacijo orientacijskega teka.

Veliko truda so vložili že v pripravo na turistično vodenje, ki smo ga izpeljali v novembru. Teoretična podlaga jim je služila za nadaljnjo organizacijo. Sedaj pa se učenci pripravljajo tudi na predstavitev ideje na tržnici, katere se vsi že zelo veselijo. Najbolj pa čakajo na maj oz. junij, ko bomo orientacijski tek tudi izvedli.

Turistična naloga je zastavljena dovolj široko, da je vsak učenec s svojo idejo, izdelkom ali pomočjo drugim dobil možnost, da pokaže svoja močna področja. Mimogrede pa krepijo tudi svoje znanje, samopodobo in socialne veščine.

10. AVTORJI IN IZJAVE STARŠEV

Šola: OŠ Pirniče, Zg. Pirniče 37 b, 1215 Pirniče

Učenci 4. razredov:

Brank Ana, Kern Adam, Slak Julija, Slak Lara, Štrukelj Eva, Avguštin Ajda, Bregar Živa, Ebner Vid, Gantar Luka, Horvat Črepinko Tanja, Majdič Nika, Marulec Aleksandar, Militarov Lana, Pezdir Luka, Nejc Smrkolj, Zala Tomšič, Zavrl Leon;

Učenci 5. razredov:

Černe Bergant Loti, Djurić Nevla, Jeraj Neli, Kavaš Kijana, Rabzelj Lara, Rebolj Kaja.

Mentorica: Tamara Jenko

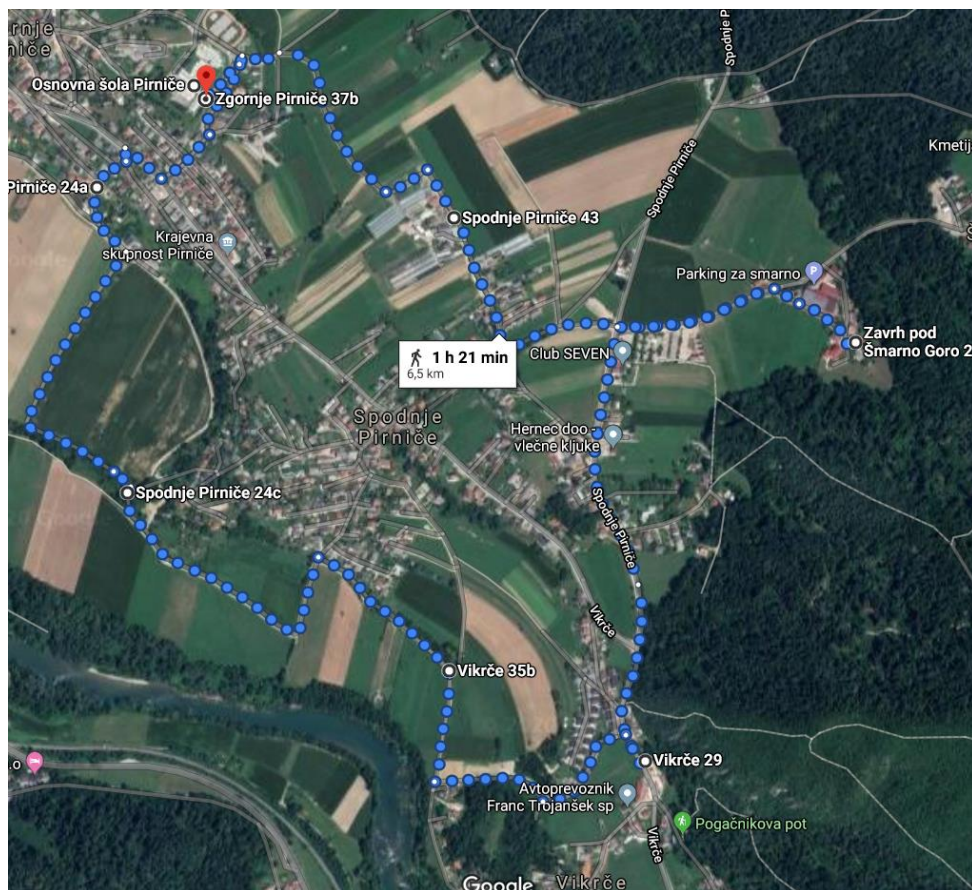
Starši so podpisali obrazec, da so seznanjeni s potekom festivala in da soglašajo z javno objavo rezultatov z imeni in fotografijami sodelujočih. Obrazec je v prilogi.

11. VIRI IN LITERATURA

- http://www.geopedia.si/#T105_x499072_y112072_s9_b4
- <https://www.google.com/maps>
- <https://www.pirnice.si/>
- http://www.turisticna-zveza.si/Novice/518/TPLG_razpis.pdf
- <http://www.turisticna-zveza.si/Novice/518/pravilnik.pdf>
- Zorman, J., Orientacijski tek v osnovni šoli, diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Ljubljana, 2016.

12. PRILOGE

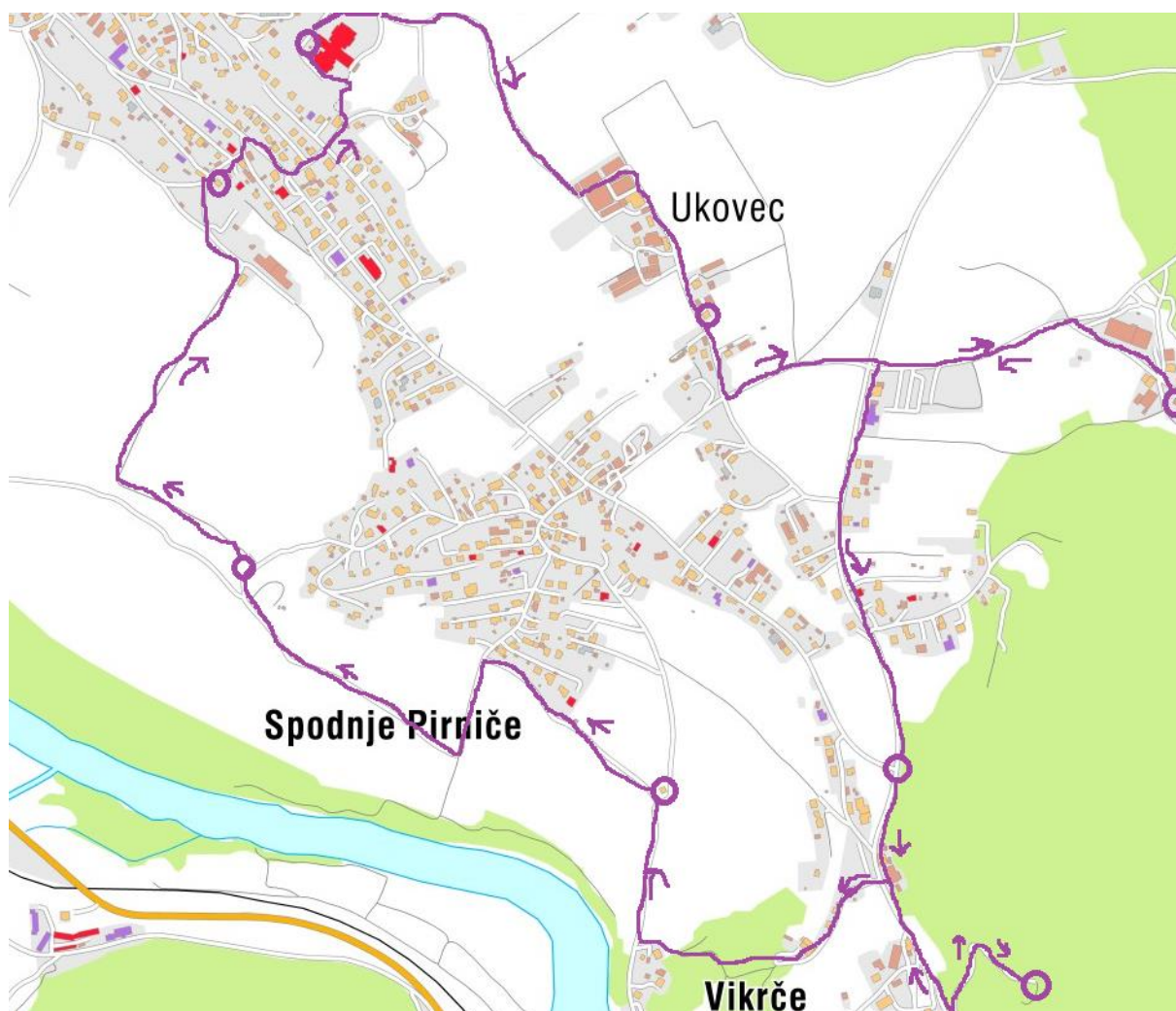
- Satelitski posnetek kraja
- Satelitski posnetek kraja z označeno izmero dolžine poti
- Zemljevid s kontrolnimi točkami
- Zadnja stran zemljevida s slikami
- Slika za kontrolne lističe
- Obrazec za soglasje staršev
- Izjava šole

Satelitski posnetek kraja z označeno orientacijsko potjo

Satelitski posnetek kraja

Zemljevid z zarisano orientacijsko potjo in orientacijskimi točkami.

(Slike na zadnji strani zemljevida.)

Slika zgodbe, ki se bo razrezala v kontrolne lističe.

Zg. Pirniče, 26. 1. 2020

Soglasje staršev

Seznanjen sem s projektom Turizmu pomaga lastna glava, ki ga razpisuje Turistična zveza Slovenije in potrjujem, da moj otrok _____ iz _____ razreda lahko v šolskem letu 2019/2020 sodeluje v zgoraj omenjenem projektu. Soglašam z javno objavo rezultatov festivala in objavo posnetih fotografij v sklopu projekta.

Podpis staršev:

Zg. Pirniče, 31. 1. 2020

Izjava šole

Izjavljamo, da so učenci in starši seznanjeni s potekom 34. državnega festivala Turizmu pomaga lastna glava ter soglašajo z javno objavo rezultatov z imeni in fotografijami sodelujočih.

Mentorica:

žig

Ravnateljica:

Tamara Jenko

Damijana Božič-Močnik